

บันทึก

เรื่อง การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร กรณีสมาชิก
สภากรุงเทพมหานครสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประธานสภากรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กท ๐๒๐๐/พ.๙๔ ลง
วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สภากรุงเทพมหานคร
ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ดังนี้

๑. สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรโดยไม่ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร จะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา
๙๗ (๑)^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ หรือไม่

๒. หากสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้โดยไม่ต้องลาออกจากการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิก
ภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔)^๒ ประกอบกับมาตรา
๑๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔ หรือไม่

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๙๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี
หรือข้าราชการการเมืองอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๒๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง
ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ เว้นแต่กรณีตาม
มาตรา ๑๖ (๔)

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๑๖ บุคคลผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิ
สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของ
ศาล หรือโดยคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมายนั้น

๓. ตามปัญหาข้อ ๒. หากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) ประกอบกับ มาตรา ๑๖ (๗) สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสิ้นสุดลงเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดตามความในมาตรา ๒๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนกรุงเทพมหานครแล้ว มีความเห็นในเบื้องต้นว่า โดยที่บุคคลซึ่งจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามปัญหาที่หารือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครอยู่แล้ว จึงสมควรจะได้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครนั้นในกรณีที่บุคคลนั้นสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามข้อหารือประการที่สองและประการที่สาม ตามลำดับ ก่อนที่จะพิจารณาปัญหาว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๙๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ตามข้อหารือประการหนึ่งมีจำนวนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด และต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ ให้เสร็จภายในเจ็ดวัน นับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าได้ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการรับสมัครหรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ประกาศตามวรรคสองให้มีชื่อผู้สมัครและเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัคร อันประกอบด้วยเลขหมายประจำตัวผู้สมัครและจำนวนจุดเท่ากับเลขหมายซึ่งจะใช้ในการลงคะแนน และรูปผู้สมัคร ทั้งนี้ ให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอและที่เลือกตั้งหรือบริเวณ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๒๒ ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมกันเป็นคณะตามรายชื่อในหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัดแห่งจังหวัดที่เขตเลือกตั้งที่ตนสมัครนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา พร้อมค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาท หลักฐานการสมัครและรูปถ่ายหรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร

ใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งซึ่งผู้นั้นสมัครโดยเร็ว วิธีการให้เลขหมายประจำตัวผู้สมัครให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อพรรคการเมืองดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) มีความเห็นดังต่อไปนี้

ปัญหาประการที่สองที่หารือว่า หากสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ หรือไม่ นั้น มาตรา ๒๓ (๔)^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงเมื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖^๖ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๖ (๔)^๗ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗)^๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้บุคคลซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ดังนั้น เมื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรเป็นสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

ปัญหาประการที่สามที่หารือว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามปัญหาประการที่สองจะสิ้นสุดลงเมื่อได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น มาตรา ๒๒ วรรคสอง^๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖ บัญญัติขั้นตอนการสมัครรับเลือกตั้งไว้หลายขั้นตอน กล่าวคือ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ ให้เสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันปีรับการสมัคร

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

ถ้าได้ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการรับสมัครหรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าในขั้นการยื่นใบสมัคร ยังไม่ทราบได้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศรับสมัครผู้สมัครนั้นไว้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ เพราะเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้วยังจะต้องตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องเริ่มตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ดังนั้น ตามปัญหาที่หารือ สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครซึ่งได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงสิ้นสุดลงเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด

สำหรับปัญหาประการที่หนึ่งที่หารือว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๙๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ นั้น โดยที่มาตรา ๙๗ (๑)^{๙๐} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น บทบัญญัตินี้จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วกรณีนี้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่อยู่ในบังคับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจึงอาจสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้โดยไม่ขัดต่อมาตรา ๙๗ (๑) ดังกล่าว แต่เมื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นย่อมสิ้นสุดลงตามที่ได้วินิจฉัยไว้ในปัญหาประการที่สองและปัญหาประการที่สามดังกล่าวข้างต้น

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๓๑

^{๙๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)